

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 26/53643-1
Saksbehandler Tanja Øverland

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for næring, kultur og miljø	17.09.2026
Fylkesutvalget	06.10.2026

Regional vannforvaltningsplan for Agder 2028-2033 - høring av - høring av vannforvaltningsplan, tiltaksprogram og handlingsprogram

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Regional plan for vannforvaltning 2028-2033 for Agder vannregion, med tilhørende tiltaksprogram, legges ut på høring og offentlig ettersyn i perioden 1. november 2026 til 30. april 2027
2. Regional plan for vannforvaltning 2028-2033 for Vest-Viken vannregion, med tilhørende tiltaksprogram og handlingsprogram, legges ut på høring og offentlig ettersyn i perioden 1. november 2026 til 30. april 2027
3. Regional plan for vannforvaltning 2028-2033 for Rogaland vannregion, med tilhørende tiltaksprogram og handlingsprogram, legges ut på høring og offentlig ettersyn i perioden 1. november 2026 til 30. april 2027
4. Bilder og oppdaterte figurer og tabeller fra Vann-Nett, med tilhørende oppdateringer av tall og forklaring i teksten, legges inn i forslagene til plandokumenter rett før dokumentene legges ut på høring.

Vedlegg

Vedlegg 1_ Regional vannforvaltningsplan 2028-2033, Agder vannregion

Vedlegg 2_ Regionalt tiltaksprogram 2028-2033, Agder vannregion

Vedlegg 3_ Handlingsprogram 2028-2033, Agder vannregion

Følgende vedlegg ettersendes:

Vedlegg 4_ Regional vannforvaltningsplan 2028-2033, Vest-Viken vannregion

Vedlegg 5_ Regionalt tiltaksprogram 2028-2033, Vest-Viken vannregion

Vedlegg 6_ Handlingsprogram 2028-2033, Vest-Viken vannregion

Vedlegg 7_ Regional vannforvaltningsplan 2028-2033, Rogaland vannregion

Vedlegg 8_ Regionalt tiltaksprogram 2028-2033, Rogaland vannregion

Vedlegg 9_ Handlingsprogram 2028-2033, Rogaland vannregion

Sammendrag

Fylkeskommunedirektøren foreslår at Regional vannforvaltningsplan, tiltaksprogram og handlingsprogram (2028-2033) for Agder vannregion, Vest-Viken og Rogaland vannregioner legges ut på høring og offentlig ettersyn.

Regional plan for vannforvaltning utarbeides etter plan- og bygningsloven og vannforskriften, som gjennomfører EUs vanddirektiv i Norge. Gjeldende planer skal oppdateres og vedtas innen 2028.

Vannforvaltningen følger landets nedbørsfelter, og ikke administrative grenser. Agder fylke har derfor arealer i tre vannregioner og for Agder fylke gjelder derfor vannforvaltningsplanene for Agder vannregion, Vestfold-Telemark vannregion og Rogaland vannregion.

Planforslagene er utarbeidet av vannregionmyndigheten i samarbeid med berørte fylkeskommuner, statsforvaltere, sektormyndigheter, vannområder og andre interesser. Det har vært gjennomført medvirkningsprosesser gjennom planarbeidet, og forslagene ble godkjent av vannregionutvalget 25. juni 2026.

Vannforvaltningsplanen samordner og gir retningslinjer for arealforvaltning på tvers av kommune- og fylkesgrenser for å beskytte og sikre en bærekraftig bruk av våre vannressurser. Det settes miljømål for alle vann i regionen og planene peker ut satsningsområder/prioriteringer. Tiltaksprogrammet oppsummerer alle tiltakene som er satt for å oppnå miljømålene vannforvaltningsplanen. Handlingsprogrammet hvordan planen skal følges opp.

De regionale planene for vannforvaltning er regionale planer etter plan- og bygningsloven. Samtidig er de styrt av nasjonale krav gjennom vannforskriften og de nasjonale føringene for vannforvaltningen. Planene skal bidra til regional forankring og samordning innenfor et nasjonalt fastsatt rammeverk.

Saksopplysninger

Vannforskriften gir rammene for vannforvaltning i Norge. Målet er å beskytte, forbedre og restaurere vassdrag, kystvann og grunnvann for å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand. Helhetlig vannforvaltning etter vannforskriften baseres på å forvalte vannressursene etter de naturgitte nedbørfeltgrenser og der vannet renner i stedet for administrative grenser. Basert på dette er landet delt inn i vannregioner og lokale vannområder.

Agder vannregion omfatter arealer i fylkene Agder, Telemark og Rogaland (se figur 1). Regional vannforvaltningsplan for Agder vannregion skal derfor behandles og godkjennes i alle tre fylkene. Vannregionen er delt inn i syv vannområder: Otra, Nidelva, Tovdal, Gjerstad-Vegår, Mandal-Audna, Lygna og Sira-Kvina.

Arbeidet i Agder vannregion ledes av Agder fylkeskommune som vannregionmyndighet for Agder vannregion.

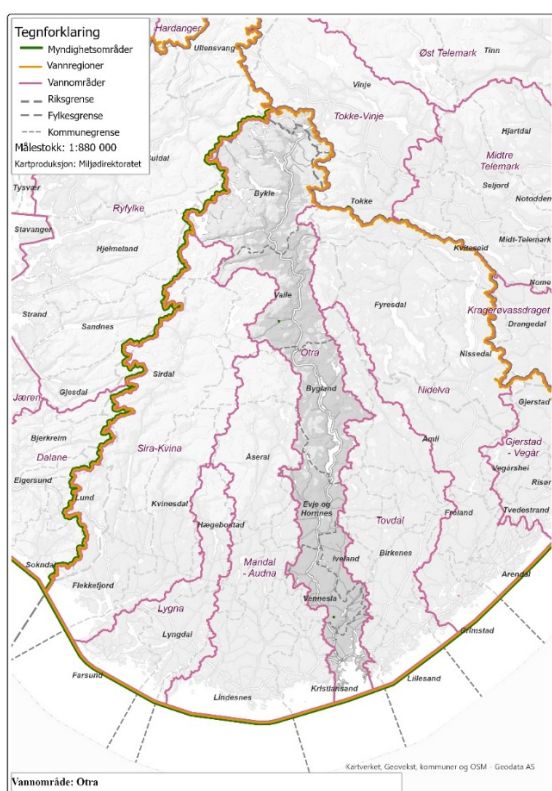
I hver vannregion er det opprettet et Vannregionutvalget (VRU), som er vannregionens tverrsektorielle samarbeids- og samordningsorgan for gjennomføring av vannforskriften og som ledes av vannregionmyndigheten. Utvalget koordinerer og samordner arbeidet med revidering og oppfølging av regionale vannforvaltningsplaner, tiltaksprogram og miljømål.

Medlemmer av Agder Vannregionutvalg er fylkes- og kommunepolitikere, statlige sektormyndigheter, statsforvalter, tilhørende fylkeskommuner og øvrige aktører gjennom vannregionutvalget og vannområdene.

For hver vannregion utarbeides en regional vannforvaltningsplan med tiltaksprogram, som oppdateres hvert sjette år. De regionale vannforvaltningsplanene gjelder for alle fylker med arealer innenfor den enkelte vannregionen.

Agder fylke ligger i hovedsak innenfor Agder vannregion, men mindre deler av fylket inngår også i vannregionene Vest-Viken og Rogaland. Siden vannforvaltningen følger nedbørfelt og vannregioner, og ikke administrative fylkesgrenser, omfattes Agder fylke av vannforvaltningsplanene med tilhørende tiltaksprogram og handlingsprogram for alle de tre vannregionene.

De gjeldende regionale vannforvaltningsplanene ble godkjent av Klima- og miljødepartementet 31. okt. 2022 og gjelder frem til utgangen av 2027.

Figur 1. Kart over Agder vannregion og den videre inndelingen i syv vannområder.

Regional vannforvaltningsplan, 2028-2033

Vannforvaltningsplanen gir en samlet oversikt over miljøtilstand, påvirkninger for elver, innsjøer, grunnvann og kystvann i vannregionen. Planen fastsetter også miljømål for vannforekomstene og setter prioriteringer og viser hvordan vannmiljøet og vannressursene i vannregionen skal forvaltes i et langsiktig perspektiv. Vannforvaltningsplanen er regionalt styringsdokument som skal legges til grunn for offentlig planlegging og forvaltning. Kommuner, fylkeskommuner og sektormyndigheter er forpliktet til å følge opp miljømålene gjennom sine respektive ansvarsområder og lovverk.

Vannforvaltningsplanen for Agder vannregion trekker fram følgende prioriterte satsingsområder for perioden 2028-2033:

- Kalking og oppfølging av utfordringer knyttet til sur nedbør.
- Styrket innsats for de store og komplekse utfordringene i kystvann.

- Restaurering av vassdrag og utbedring av vandringshindre for fisk og andre vannlevende organismer.
- Bedre ivaretagelse av vannmiljø i arealforvaltning og samfunnsplanlegging.
- Oppfølging av utfordringer knyttet til sulfidholdig berggrunn.
- Forebygging og begrensning av spredning av fremmede arter.
- Videreutvikling av kunnskapsgrunnlaget og styrking av overvåking og datagrunnlag.

Klimaendringer er også løftet fram som en gjennomgående utfordring i planperioden. Økt nedbør, økt avrenning, hyppigere flom- og overvannshendelser, havnivåstigning og tørkeperioder vil påvirke vannmiljøet og kan forsterke eksisterende belastninger på vannforekomstene. Planen legger derfor vekt på klimatilpasning og bruk av naturbaserte løsninger som en integrert del av vannforvaltningen.

Nasjonal strategi for restaurering av vassdrag

Den nasjonale strategien for restaurering av vassdrag (2021-2030) retter oppmerksomheten mot å forsterke innsatsen for restaurering av fysiske inngrep i vassdrag. Det foreslås en felles, overordnet prioritering av vassdrag med særlig fokus på vernebestemmelser, vassdrag prioritert i regionale planer for vannforvaltning, samt vassdrag med stor betydning for naturmangfold, friluftsliv og klimatilpasning. Restaurering av vann, vassdrag er også et eget innsatsområde i vannregionen.

Med bakgrunn i ovennevnte vurderer Agder vannregion å ta inn regionale prioriteringer for restaurering av vassdrag i vannforvaltningsplanen for 2028-2033, gjennom en egen prosess i løpet av planperioden. Prioriteringene vil baseres på innspill fra denne høringsperioden og kjent kunnskap.

Regionalt tiltaksprogram 2028-2033

Gir en samlet oversikt over påvirkninger på vannmiljøet og hvilke tiltak som vurderes nødvendige for å nå miljømålene.

De største påvirkningsgruppene er langtransportert forurensning (sur nedbør), vannkraft og andre vassdragsinngrep, fremmede arter, jordbruk og samferdsel. I tillegg er avløp, miljøgifter, industri, akvakultur, overvann og beskyttelse av drikkevann viktige temaer i planperioden.

Tiltakene omfatter blant annet videreføring av kalking av forsurede vassdrag, restaurering av vassdrag og vandringsveier for fisk, reduksjon av avrenning fra jordbruk, oppgradering av avløpsanlegg og ledningsnett, tiltak mot forurensning fra samferdsel og industri, håndtering av overvann, bekjempelse av fremmede arter og styrket beskyttelse av drikkevannskilder.

Gjennomføringen av tiltakene følger ansvarsfordelingen i sektorlovverket. Tiltaksprogrammet angir nødvendige tiltakstyper, men foregriper ikke senere saksbehandling etter aktuelt regelverk. Flere tiltak må konkretiseres nærmere gjennom kartlegging, planlegging, overvåking og myndighetsbehandling i planperioden.

Handlingsprogram 2028-2033

Beskriver hvordan planen skal følges opp og hva som er planlagt i planperioden og vil kunne danne grunnlag for prioritering av ressurser og innsats. Rullering av handlingsprogrammet skal vurderes årlig.

Kunnskapsgrunnlaget

Vannforvaltningsplanen skal bygge på beste tilgjengelige kunnskap om miljøtilstanden, påvirkninger på vannmiljøet og effekten av ulike tiltak.

Vann-Nett, Norges offisielle fagdatabase for informasjon om miljømål, tiltak og overvåkingsdata for vannforekomstene i landet i elver, innsjøer, kystvann og grunnvann er en viktig kunnskapsbase for vannforvaltningsarbeidet og revidering av planene. Kunnskapsgrunnlaget i Vann-Nett er oppdatert gjennom planarbeidet.

En del statistikk og figurer er ikke oppdatert i plandokumentene- Årsaken til dette er at Vann-nett foreløpig mangler de figurer og statistikk som dette gjelder. Vannregionene har fått informasjon om at dette vil bli tilgjengelig i løpet av september/oktober. Oppdaterte figurer og tabeller fra Vann-Nett vil bli innarbeidet i plandokumentene før høringsstart for å sikre at dokumentene bygger på oppdatert kunnskap gjennom høringsperioden.

Nasjonale føringer

Planen er utarbeidet i tråd med vannforskriften og nasjonale føringer for oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene for planperioden 2028-2033. De nasjonale føringene legger blant annet vekt på å hindre forringelse av miljøtilstanden, gjennomføre nødvendige miljøforbedrende tiltak og sikre at klimaendringer vurderes i alle deler av vannforvaltningsarbeidet.

Høring

Planforslagene skal etter behandling i berørte fylkeskommuner legges ut på høring og offentlig ettersyn i perioden 1. november 2026 til 30. april 2027. Etter høringen skal dokumentene revideres og sluttbehandles. De regionale planene for vannforvaltning sendes deretter til Klima- og miljødepartementet for endelig godkjenning.

Vurderinger

Vannforvaltningsplanen er et sentralt verktøy for å samordne arbeidet med å beskytte, forbedre og restaurere vannmiljøet i Agder vannregion. Fordi vannforvaltningen følger nedbørsfelt og ikke administrative grenser, er det behov for koordinering på tvers av kommuner, sektorer og forvaltningsnivåer.

Planen viser at miljøutfordringene fortsatt er betydelige. Om lag 62,5 prosent av vannforekomstene har moderat til svært dårlig økologisk tilstand, og utviklingen siden forrige planperiode viser begrensede forbedringer. Samtidig er det gjennomført flere viktige tiltak innen blant annet kalking, restaurering av vassdrag, avløp og vannkraft, noe som viser behov for fortsatt langsiktig innsats.

De prioriterte satsingsområdene i planen, herunder kalking, kystmiljø, klimatilpasning, restaurering av vassdrag og helhetlig arealforvaltning er relevante for utfordringsbildet i Agder og er viktige for å kunne nå miljømålene.

Kunnskapsgrunnlaget er styrket, men planen peker også på behovet for fortsatt overvåking og kunnskapsinnhenting for å styrke beslutningsgrunnlaget og sikre en målrettet innsats.

Erfaringene fra forrige planperiode viser at begrensede ressurser, manglende virkemidler, utfordringer med regelverksoppfølging og målkonflikter mellom vannmiljø og andre samfunnsinteresser kan begrense måloppnåelsen. God samordning mellom berørte aktører vil derfor være viktig i gjennomføringen av planen.

Vannforvaltningsplanen vil være et viktig grunnlag for regional og kommunal planlegging, og bidra til at hensynet til vannmiljø ivaretas tidlig i areal- og utbyggingssaker.

God vannmiljøtilstand er viktig for naturmangfold, drikkevann, folkehelse, friluftsliv, næringsutvikling og regional verdiskaping, og planen er dermed også et viktig bidrag til en bærekraftig samfunnsutvikling i Agder.

Regionplan Agder 2030

Vannforvaltningsplanen bidrar til å følge opp målsettinger i Regionplan Agder 2030 knyttet til bærekraftig ressursforvaltning, klima og naturmangfold. Gjennom miljømål, tiltak og planretningslinjer bidrar vannforvaltningsplanen til å ivareta vannmiljøet i regional og kommunal planlegging. God miljøtilstand i vannforekomstene er viktig for naturmangfold, klimatilpasning, drikkevannsforsyning, friluftsliv og verdiskaping i regionen. Vannforvaltningsplanen er derfor et viktig bidrag til oppfølgingen av Regionplan Agder 2030.

Økonomiske konsekvenser

Tiltaksprogrammet for Agder vannregion 2028-2033 inneholder forslag til om lag 1265 tiltak. De samlede investeringskostnadene er foreløpig anslått til om lag 595 millioner kroner, men planen understreker at det er betydelig usikkerhet knyttet til både kostnadsanslag og det totale tiltaksomfanget. Kostnadene kan derfor bli høyere enn det som framgår av dagens beregninger.

Ansvar for planlegging, finansiering og gjennomføring av tiltak ligger hos berørte sektormyndigheter, kommuner, fylkeskommuner og øvrige tiltakshavere innenfor deres respektive ansvarsområder og økonomiske rammer. Tiltaksprogrammet innebærer ikke i seg selv vedtak om finansiering av konkrete tiltak.

For Agder fylkeskommune vil oppfølging av vannforvaltningsplanen i hovedsak skje innenfor eksisterende roller og ansvarsområder. Eventuelle økonomiske konsekvenser for fylkeskommunen vil bli vurdert og håndtert gjennom ordinære budsjett- og økonomiplanprosesser.

Konklusjon

De tre regional vannforvaltningsplanene med tilhørende tiltaksprogram og handlingsprogram for perioden 2028-2033, utgjør det felles strategiske grunnlaget for innsatsen med å beskytte, forbedre og restaurere vannmiljøet i vannregionene Agder, Vest-Viken og Rogaland.

Planene er utarbeidet i tråd med kravene i vannforskriften og nasjonale føringer, og beskriver miljøtilstand, miljømål, prioriteringer og nødvendige tiltak for planperioden.

Kunnskapsgrunnlaget planene bygger på viser at vannmiljøet står overfor betydelige utfordringer, blant annet knyttet til sur nedbør, vannkraftpåvirkning, landbruk, avløp, fremmede arter, arealbruk og klimaendringer.

Vannforvaltningsplanene til rette for en samordnet innsats mellom kommuner, sektormyndigheter og øvrige aktører for å bedre miljøtilstanden i vannforekomstene og hindre ytterligere forringelse.

Fylkeskommunedirektøren foreslår at Regional vannforvaltningsplan, tiltaksprogram og handlingsprogram (2028-2033) for Agder vannregion, Vest-Viken og Rogaland

vannregioner legges ut på høring og offentlig ettersyn fra 1. november 2026 til 30. april 2027.

Kristiansand, 01.09.2026

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Kristin Tofte Andresen
fylkesdirektør